

van Maxim és Miroslava mindent legyőző szerelme.

Az önkény és a kizsákmányolás elleni hatalmas tiltakozás ez a regény. Ivan Franko természetesen tisztán látja, hogy a fejlődést nem lehet megállítani, a feudalizmusnak be kellett következni. A bölcs Zahar Berkut, aki lelke és megteremtője volt közösségének, érzi ezt, de általa valami többet is megsejtetett itt az író. Zahar Berkut halála óráján látja az elkövetkező szörnyű küzdelmeket, szenvedéseket, de mintegy megjósolja azokat az időköt, amikor a véres zivatrok után ismét megteremtik a boldogabb közönségi életet.

SERES JÓZSEF

KUROCSKIN: A BRIGÁD. (Új Magyar Könyvkiadó.)

„Senki sem várta az amerikai ujságírókat... kezdődik Kurocskin regényének első sora. Mister Walchtfeld mégis megjelent a Vörös Szormovó hatalmas acélovasztó üzemében, hogy meggyőződjék az ottani lázas munkáról, alkotásról, hogy tudósíthassa lapját a második világháború utáni szovjet iparról.

Bőven van ott látni és tanulni való, mind az amerikai ujságíróról, mind pedig a magyar olvasó számára. A regényben szereplő fiatalok alig tették le a partizánfegyvert, amit oly hősiességgel használtak a német rablók ellen, máris megkezdtek a termelő munkát ott, ahol éppen a legnagyobb szükség volt rájuk. A szormovói acélgyárban olvasztók kellett. A távoli kolhozok fiataljai vállalták ezt a rendkívül nehéz munkát a Martin-kemencék mellett. A Komszomol most is velük volt, segítette őket, hogy a későbbi idők folyamán a Pártnak kiváló harcosaivá válhassanak. Egybeforrtak a Komszomollal, oktatóikkal. Így tudták elérni azt, hogy az egoizmusba hajló Aljosa is a helyes útra tudott térni. Csupán például a háború folyamán elvesztette szüleit, testvéreit, egészen a mélypontra volt, amikor felkarolták és az ifjúság által megalakított brigád egyik leghasznosabb tagja lett.

A regény összes szereplői jellegzetes típusok, akiknek minden egyes megnyilvánulása a való élet tökéletes ábrázolása.

Nagy jelentősége ennek a regénynek az is, hogy napjaink problémáival foglalkozik úgy, hogy benne van már a jövő felé vezető közvetlen út is, amelyen tovább kell haladnunk a szocialista építésben.

SÜLE SÁNDOR

FODOR JÓZSEF: BOLDOG ZENDÜLÉS. (Versek, Athenaeum.)

87 verset találunk Fodor József többnyire újabb verseit tartalmazó kötetében. Nézzük, ki van e mögött a sok vers mögött? Fodor József gyökerei teljesen a polgári lírában erednek. Csiszolt forma — ez tűnik először a szembe, bár — minden csiszoltsága ellenére — ez sem egyenrangú a polgári költészet nagyjainak formáival, mert nincs mögöttük egy rendező egyéniség. A verseket azonban mégis igazságtalanság lenne formalista verseknek nevezni, mert a forma nem nyomja el a mondanivalót. De milyen ez a mondanivaló? Egy, az új életünkért rajongó ember mondanivalója. Szándékosan foglaltam épp ebbe a két szövegbe, hogy „új életünk“ azt, ami a népi demokráciát jelenti, hogy már ezzel is megközelítem Fodor látásmódját. Tudnillik ilyen módon lát ő: a polgári elvontság minden konkrétumtól irtózó szemével. Költői — mondhatnánk rá, s lehet, hogy képtelisége, mely sokszor igen érzékletessé teszi, sok fiatal költőknél még hiányos. Így elvonatkoztatva, felültesen, önmagában azonban nem ad nagy értéket a versnek. S a „rajongó“ jelzőt is szándékosan használtam. Erő, kedvtelés van az ilyen sorokban:

„Milyen szép a béke! Gyönyörű a föld!

A rét, az erdő zöldet, rőtöt öli! — de a mélyebb problémák nem tudnak élményévé válni. Egy öafelédten örvendő hang az övé. Mindazonáltal demokráciánk mai költészetében ott a helye, annak ellenére, hogy vannak már gyökerükben szocialista költőink.

SZOKOLAY KÁROLY

V. K. NYIKOLSZKIJ: A VALLÁS KELETKEZÉSE. (Szikra.)

„Az ember alkotja a vallást és nem a vallás az embert. Az ember azonban nem elvont valami, nem a világon kívül létező lény. Az ember: az ember világa, az állam, a társadalom. Ez az állam, ez a társadalom hozza létre a vallást, a hamis világnézetet.“ Marxnak ez a megállapítása félreérthetetlenül megfogalmazta a vallás földi, emberi, társadalmi eredetét, valamint azt is, hogy a vallás képzeletbeli, természetfeletti világa mindig és mindenhol a valóságos világ és a valóságos társadalmi helyzet hamis és torz képét adta.

A marxizmus tanítását a vallásról jelentékenyen továbbfejlesztette, új, főleg régészeti tényekkel és adatokkal gazdagította a szovjet tudomány. Mit tanít